דרשוני כרך א — מדרשי בת יפתח

מדרשי בת יפתחרבקה לוביץ

'וְרַק הִיא יְחִידָה אֵין־לוֹ מִמֶּנּוּ בֵּן אוֹ־בַת' (שופטים יא, לד)

אמרה לה השכינה לבת יפתח: לא היה לו, ליפתח, ממך בן או בת, ובארץ אינם יודעים שלאשה שם משלה, ואין היא צריכה לא בן ולא בת. שבי עמי במרומים, ובכי על זאת. בארץ קראו לך 'בת יפתח', ואני אקרא לך 'תַּנּוֹת'.

ולמה נקרא שמה 'תנות'? לפי שנאמר 'מימים ימימה תלכנה בנות ישראל, לתנות, לבת יפתח הגלעדי ארבעת ימים בשנה' (שופטים יא, מ). ואמרו אין 'לתנות' לשון בכי, אלא 'תנות' שמה של בת יפתח הוא. היא תנות היא בת יפתח. ומה עושה? יושבת במרומים, ושומעת סיפוריהן של בנות ישראל אשר בארץ, ואחר יושבת אצל השכינה ומתנה באוזניה צרותיהן, מתפללת בעבורן ומלמדת עליהן זכות.

'וַתֵּלֶךְ הִיא וְרֵעוֹתֶיהָ וַתֵּבְךְּ עַל־בְּתוּלֶיהָ עַל־הֶהָרִים' (שופטים יא, לח).

מי היו רעותיה? אמרו: מיעוט רבים שניים. ואלו הן: רחל שלימדה אותה בכי, ומרים שלימדה אותה תופים ומחולות.רחל לימדה אותה בכי, שנאמר 'רחל מבכה על בניה... כי איננו' (ירמיה לא, טו). ובבת יפתח נאמר 'ותבך על בתוליה'; מרים לימדה אותה תופים ומחולות, שנאמר: 'ותצאן כל הנשים אחריה בתפים ובמחלת' (שמות טו, כ) – כל הנשים, לרבות אלו שלא היו באותו הדור. ובבת יפתח נאמר 'והנה בתו יצאת לקראתו בתפים ובמחלות' (שופטים יא, לד).

מדרש זה פורסם לראשונה בתוך: רבקה לוביץ, 'ותלך לדרוש – מדרש נשי יוצר', טובה כהן (עורכת), האשה ביהדות: סדרת דיונים, 11 (תשס"ג), עמ' 28.

מיעוט רבים שניים – על פי ירושלמי, יומא פרק ב הלכה ד.